

Van Eesteren Museum

Altijd thuis in de moderne stad

Ondernemingsplan 2021-2024

Van Eesteren
Museum
Amsterdam

Voorwoord

Dit jaar bestaat het Van Eesteren Museum 10 jaar. Met wisselende tentoonstellingen, rondleidingen, excursies en educatieve activiteiten vieren we dagelijks de ontstaansgeschiedenis, het alledaagse leven en de toekomst van Nieuw-West. Dit doen we in het Buitenmuseum in Slotermeer, de Museumwoning in de Dobbebuurt en ons Paviljoen aan de noordoever van de Sloterplas met en dankzij onze vrijwilligers en bezoekers.

Twee jaar geleden maakten we met het openen van ons paviljoen een schielsprong. Nu staan we klaar om de volgende sprong te maken. Hoe we dat willen doen en met wie, is in dit ondernemingsplan voor 2021-2024 te lezen.

De input voor dit plan is in de tweede helft van 2019 bijeengebracht tijdens bijzondere sessies met onze meer dan honderd actieve vrijwilligers, bestuursleden, stafmedewerkers, externe adviseurs en collega-instellingen.

30 januari 2020, Amsterdam Nieuw-West

Anouk de Wit (directeur)

Pieter Boeschoten, Robert Kohsiek,

Brigitte de Maar, Gunay Uslu, Aat de Vries en Guido Wallagh (bestuur)

1. Missie: Tijd thuis in de moderne stad

Stichting Van Eesteren Museum is een culturele instelling die bekendheid en waardering geeft aan de geschiedenis, het alledaagse leven nu en de toekomst van Amsterdam Nieuw-West. Het laat zien wat de idealen uit de wederopbouwtijd waren, hoe bewoners hier vanaf de jaren '50 wonen en leven en voor welke nieuwe opgaven dit deel van Amsterdam staat. Wij focussen ons op kennis, ervaringen en verhalen – van professional tot bewoner – die nog te weinig gehoord worden en bijdragen aan kennis over en betrokkenheid met Nieuw-West.

2. Artistiek belang

2.1 Visie en uitgangspunten

Amsterdam Nieuw-West is ontstaan in een periode van optimisme, idealen en modernisering. Grondleggers als architect/stedenbouwkundige Cornelis van Eesteren en stedenbouwkundige Jacoba Mulder omarmden in de jaren twintig tot vijftig van de vorige eeuw de vernieuwing, niet alleen stedenbouwkundig en architectonisch, maar ook maatschappelijk en cultureel. Nieuwe materialen en verkavelingspatronen deden hun intrede, evenals een nieuwe wijkopbouw met veel groen en uitgesproken ideeën over ontmoeting, persoonlijke verheffing en het opbouwen van een nieuwe samenleving. Het motto van Nieuw-West werd licht, lucht en ruimte. De eerste bewoners noemden in de vroeg naoorlogse periode hun woning 'een gelukkie'. Met Nieuw-West en het hieraan ten grondslag liggende Algemeen Uitbreidingsplan Amsterdam uit 1935, is aan de rijke geschiedenis van de bouwkunst en bewoningsgeschiedenis een lokaal, nationaal en internationaal bijzonder hoofdstuk toegevoegd.

Op dit moment staat Nieuw-West opnieuw volop in de aandacht, niet in de laatste plaats omdat de gemeente Amsterdam hier negentien van de tweeëndertig ontwikkelbuurten gesitueerd heeft. Dit zijn buurten waar de leefsituatie van bovengemiddeld veel bewoners verbetering verdient. Waar de leefbaarheid en het gevoel van veiligheid onder druk staat. Waar veel woningen, zo'n halve eeuw na oplevering, grondig gerenoveerd of vernieuwd moeten worden. Maar waar ook gezocht wordt naar ruimte voor extra woningen als antwoord op de enorme woningvraag in Amsterdam. En waar, in zo'n divers samengestelde samenleving als Nieuw-West met ruim honderdvijftig culturele achtergronden, gezocht wordt naar nieuwe en hechtere vormen van betrokkenheid.

Het Van Eesteren Museum plaatst zich midden in deze verandering. Het is onze overtuiging – en vanaf 2010 ook onze ervaring – dat cultuur met een grote en kleine c bijdraagt aan ontmoeting en gesprek, aan het herkennen en erkennen van kwaliteiten, aan het duiden van opgaven en aan gemeenschappelijkheid. In zekere zin hebben de bijna 160.000 bewoners in Nieuw-West nu – en de vele Amsterdammers die hier eerder gewoond en gewerkt hebben – een gedeelde grond onder de voeten, namelijk: de (recente) geschiedenis van Nieuw-West.

Het Van Eesteren Museum zet zich actief in om deze geschiedenis – van stedenbouw tot

architectuur, van bewoning tot beleving – te ontsluiten, te respecteren, maar ook om deze te plaatsen in de opgaven van vandaag en morgen. Materiële en mentale geschiedenis vragen om een continue herinterpretatie, waarbij wij vernieuwing als constante zien in Nieuw-West. Het interpreteren en inzetten van de geschiedenis komt, wat ons betreft, het best tot stand in een wisselwerking tussen professionals, geïnteresseerden en zij die er wonen en werken. In de afgelopen tien jaar heeft het Van Eesteren hier veel verschillende werkvormen en expressies aan gegeven. Ons doel is om dit de komende jaren verder uit te bouwen.

Voor de periode 2021-2014 hanteren wij hierbij de volgende uitgangspunten en ambities:

- **Aansluiten op belevingswereld van een breed publiek:** de ontwikkelingsgeschiedenis van Nieuw-West en de opgaven waarvoor het staat kunnen uitermate complex, elitair en abstract gemaakt worden, maar wij zijn pas tevreden als dit vertaald wordt naar de belevingswereld van niet professionals. Onze ervaring is dat wij hierdoor ook beter professionals bereiken. Door het verhaal en de beleving centraal te stellen, sluiten wij aan op een internationale trend van ervaringsgerichte musea, zoals het Tenement Museum (New York) en The Museum of Innocence (Istanbul). Tevens sluiten wij, met onze museumwoning(en), aan op netwerken waar bijzondere onder architectuur gebouwde huizen en museumwoningen zijn opgenomen (zoals het netwerk Iconic Houses).
- **De kracht van onze vrijwilligers:** het Van Eesteren Museum drijft niet alleen op, maar is bijna synoniem aan de geoliede machine van ruim honderd vrijwilligers met kennis van Nieuw-West en liefde voor erfgoed. Daar zijn wij trots op. Uiteraard koesteren wij als goed werkgever onze vrijwilligers en zullen wij ons hard maken het team zelfs nog verder uit te breiden. Onze vrijwilligers blijven wij trainen als gids en gastheer/vrouw en zullen wij actief betrekken bij onze bedrijfsvoering, het ontwikkelen van tentoonstellingen en programma en onze marketing.
- **Dichtbij met een collectie op straat:** wij zijn in 2010 gestart vanuit een tijdelijk onderkomen in een leegstaand schoolgebouw en hebben onszelf in de afgelopen tien jaar doorontwikkeld tot een museum dat bestaat uit een buitenmuseum, een museumwoning en een paviljoen. Het paviljoen, geopend eind 2017, is zo ontworpen dat bezoekers het letterlijk en figuurlijk ervaren als open huis. Maar met name via onze muse-

umwoning en onze rondleidingen onder leiding van deskundige vrijwilligers weten wij bezoekers aan te spreken.

- **Naar een collectie van museumwoningen:** onze laagdrempeligheid en nabijheid bouwen wij de komende jaren verder uit door een of twee extra museumwoningen te gaan exploiteren, waardoor men niet alleen 'het nieuwe wonen' uit de jaren '50/60, maar straks ook die uit de jaren '70 en de jaren '80/90 kan bezoeken. Wij verwachten de aantrekkingskracht van ons museum met deze collectie van museumwoningen aanzienlijk te vergroten en ons ook zo nog sterker te onderscheiden binnen de culturele voorzieningen van de stad.
- **Ter plekke:** daar waar in Nieuw-West zich ontwikkelingen voordoen, discussies spelen of op een andere manier een verrassende combinatie te leggen is tussen verleden, heden en toekomst, zullen wij als museum veel meer aanwezig zijn. We doen dat door onze relaties met bewoners(organisaties), corporaties, maatschappelijke organisaties en anderen in de wijk te vertalen naar concrete activiteiten dichtbij.
- **Beeldentuin:** wij hebben de plannen klaar liggen voor een beeldentuin, dat wil zeggen dat wij het huidige speelobject van Aldo van Eyck willen uitbreiden met andere objecten in de zone tussen het paviljoen en de Oostoever. Zo activeren wij de noordoever van de Sloterplas en vergroten wij de aantrekkingskracht op het paviljoen. In de selectie van beelden/objecten zullen wij rekening houden met het bereiken van een zo groot mogelijk publiek, zoals al succesvol gelukt met het speelobject.
- **Nieuwe verbindingen:** in de afgelopen tien jaar heeft het Van Eesteren Museum een breed netwerk van partijen en relaties in Nieuw-West, Amsterdam en Nederland opgebouwd. Dit netwerk zullen wij zorgvuldig onderhouden, maar de komende jaren ook uitbreiden. Wat deze uitbreiding betreft, leggen wij focus op het onderwijs, marktpartijen die zich duurzaam verbonden hebben aan Nieuw-West, broedplaatsen en andere laagdrempelige voorzieningen in de buurten.
- **Cultureel erfgoed:** delen van Nieuw-West hebben vanuit de overheid een bijzondere cultuurhistorische status gekregen, variërend van gemeentelijk monument, rijksmonument, aandachtsgebied wederopbouw met nationaal belang tot beschermd stadsgezicht. Wij zien het als onze verantwoordelijkheid om de (im) materiële waarde van dit cultuurerfgoed en het

gedachtengoed hierachter over te dragen, te verbinden met de vele culturele achtergronden in Nieuw-West, maar tegelijkertijd ook het gesprek te ondersteunen hoe dit cultuurgood van betekenis blijft in een sterk veranderende samenleving. Wij zetten het erfgoed vooral in om te vertellen waar Nieuw-West en haar bewoners vandaan komen, wie wij zijn en wat het doorgaande verhaal van dit deel van de stad en haar bewoners is. Erfgoed als bron voor gesprek, bewustwording, verbinding en inspiratie.

- **Museumregistratie:** begin 2020 ronden wij de voorbereidingen voor museumregistratie af. Wij gaan ervan uit dat wij de formele status vanaf 2021 hebben. Hiermee is het Van Eesteren Museum ook met een Museumkaart te bezoeken en is de collectie conform richtlijnen geregistreerd en beheerd.
- **Governance Code Cultuur en Ethische Code:** Voor het Van Eesteren Museum vormt de Governance Code Cultuur een belangrijk richtsnoer voor de besturing van de organisatie. In het kader van de museumregistratie is in bestuur en organisatie expliciet stilgestaan bij de hierin opgenomen normen voor risicobeheersing, belangenverstrengeling en nevenfuncties. Ook is de Ethische Code bekend bij bestuur, medewerkers en vrijwilligers. In het bestuur zijn documenten vastgesteld waarin wordt beschreven op welke wijze het Van Eesteren Museum invulling geeft aan alle principes en aanbevelingen. Het gesprek hierover wordt periodiek gevoerd met bestuur, medewerkers en vrijwilligers. Zo blijft het bewustzijn van het belang van deze principes levend.
- **Basis op orde:** om aan alle uitgangspunten te kunnen voldoen, besteden wij blijvend aandacht aan de verdere professionalisering van onze bedrijfsvoering en ons vrijwilligersteam.

2.2. Strategische doelstelling en positionering

Om de positionering van het Van Eesterenmuseum te kunnen versterken, richt het museum zich op de volgende doelstellingen:

- **Schaalsprong:** het Van Eesteren Museum bereidt zich voor op een schaalessprong. Dat wil zeggen: aanzienlijk meer bezoekers, een verdubbeling van de inkomsten en een verdubbeling van de vaste bezetting. Het aantal vrijwilligers, een van de krachtige motoren achter de organisatie, zal minimaal gelijk blijven, maar mag uiteraard ook verder meegroeien in kwantiteit en kwaliteit.

- **Alledaagse leven:** om deze schaalessprong te maken, verbindt het Van Eesteren Museum zich nadrukkelijk met het alledaagse leven, of misschien nog wel beter gesteld: het buitengewone leven. Het museum zal ervaren moeten gaan worden als een 'verlengde huiskamer' van degenen die wonen en werken in Nieuw-West. In deze 'verlengde huiskamer' gebeurt wat er ook thuis plaats vindt: er vinden goede en persoonlijke gesprekken plaats, er wordt gereflecteerd op het leven, bijzondere gebeurtenissen worden gevierd of herdacht.
- **Verleden, heden en toekomst:** in deze 'verlengde huiskamer' lopen toen, nu en straks voortdurend door elkaar heen. Afhankelijk van onderwerp of gebeurtenis krijgt het toen, nu of straks een accent en wordt het doorgaande verhaal vanuit dit accent verteld. Dat is een flexibeler concept dan nu wordt gehanteerd, waarbij het toen vooral de nadruk krijgt.
- **Aansprekend motto:** om deze doelen en positionering te delen met onze bezoekers, zal het Van Eesteren Museum voortaan als motto uitdragen 'altijd thuis in de moderne stad'.

2.3 Programmering 2021-2024

Het Van Eesteren Museum maakt onderscheid tussen activiteiten, evenementen en tentoonstellingen die hier ondersteunend aan zijn. Tevens zet het Van Eesteren Museum actief, en voor 2021-2024 in toenemende mate, in op educatie.

Activiteiten

Binnen onze activiteiten maken wij vervolgens weer onderscheid tussen structurele activiteiten en activiteiten die eenmalig zijn of alleen in een bepaalde periode plaatsvinden.

Onder structurele activiteiten vatten wij activiteiten die door de jaren heen terug blijven komen. Deze dragen bij aan de herkenbaarheid van het Van Eesteren Museum en zorgen voor een rode draad door onze profilering. Voor 2021-2024 gaan wij uit van de volgende structurele activiteiten:

- Per jaar zo'n zeven Van Eesterengesprekken of debatten in het paviljoen. Deze gesprekken of debatten sluiten aan op actuele thema's en ontwikkelingen in Nieuw-West, de wooncultuur of het erfgoed.
- Per jaar minimaal twee excursies (in binnen- en buitenland) die eveneens aansluiten op een actualiteit.

- Wekelijks worden op reguliere tijden op donderdag, vrijdag, zaterdag en zondag tussen 12.00 en 17.00 uur rondleidingen aangeboden in Nieuw-West. Deze rondleidingen zijn, onder leiding van een gids, een wandeling door het buitenmuseum, door specifieke buurten en/of de museumwoning. In aanvulling op deze reguliere rondleidingen worden maandelijks meerdere 'specials' georganiseerd, zoals een (monumentale) kunstwandeling, een tour door de Kolenkitbuurt, Op Pad door de Tuinstad in alle tuinstaddelen, fietstochten langs kerken en moskeën (Heilige Huisjes), kunst in de openbare ruimte, polders of de groene scheggen. Het betreft ruim 430 rondleidingen per jaar (408 reguliere wandelingen en 20 specials). De reguliere rondleidingen en 'specials' worden op basis van bezoekerservaringen geëvalueerd en samen met de gidsen geactualiseerd.

- **In 2020 experimenteert het Van Eesteren Museum met 'Ter plekke':** per jaar zo'n vier events op locatie waar een ontwikkeling gaande is, waar een discussie speelt of waar het debat over geschiedenis en toekomst goed gevoerd kan worden. Op basis van dit experimentenjaar werkt het Van Eesteren Museum een format uit voor vervolg van 'Ter plekke' in de jaren 2021-2024, met eveneens de inzet om dit zo'n vier keer per jaar te organiseren. Voor elke 'Ter plekke' wordt een andere locatie gekozen en met andere samenwerkingspartners gewerkt. Wat deze samenwerkingspartners betreft, wordt actief ingezet op partners of initiatiefnemers uit verschillende buurten. Zo wordt niet alleen de betrokkenheid vanuit de buurten, maar ook het netwerk tussen museum en partijen uit de buurten versterkt. In de pilot wordt onderzocht of aanwezigheid met een 'keet' waarin één op één verhalen kunnen worden opgehaald en opgenomen, naar voorbeeld van het Verhalenhuis Belvédère in Rotterdam. Het Verhalenhuis is als adviserende partij betrokken.

Als eenmalige activiteiten of activiteiten gedurende een bepaalde periode gaan wij uit van:

- Boottochten in Nieuw-West gedurende de zomermaanden (april – oktober).
- De jonge Van Eesteren: jaarlijkse avond met studenten die van de Van Eesteren-Fluck en Van Lohuizen Stichting een studiebeurs gekregen hebben voor onderzoek en onderwijs in het buitenland. Welke ervaringen hebben zij opgedaan? En hebben zij, zoals ooit ook bij Van Eesteren, fundamenteel andere inzichten gekregen?
- Filmavonden en literaire middagen met als doel om 'verhalen op te halen en te delen'.
- Voorstellingen met talent uit Nieuw-West of

over (personen uit) Nieuw-West, onder meer met Radio van Deyssel/Frascati, ZID Theater, Stichting VET en Flamenco Biënnale NL.

Evenementen

In de stad of in Nieuw-West worden jaarlijks terugkerende evenementen georganiseerd, waar wij als museum op aansluiten. Zo brengen wij deze stedelijke evenementen naar Nieuw-West toe en benutten wij de gelegenheid om, binnen het concept van het desbetreffende evenement, er een eigen invulling aan te geven:

- Tulpenfestival rondom het paviljoen (maart/april).
- Museumweekend (eerste weekend van april).
- Koningsdag.
- Dodenherdenking en de Vrijheidsmaaltijd (mei).
- Dag van de Architectuur (juli).
- Verjaardag van Amsterdam (27 oktober).
- Museumnacht (eerste zaterdag in november).
- Buurtfestivals (Buurtcamping, Sloterplassenfestival).
- 24H Nieuw-West.
- Open Monumentendagen Amsterdam
Aanvullend hierop zal het Van Eesteren Museum, samen met Het Schip en Arcam, ook deelnemen aan de jaarlijkse opening van het culturele seizoen, de Uitmarkt (laatste weekend van augustus).

Tentoonstellingen

In het paviljoen, de 'thuishaven' van het Van Eesteren Museum, worden jaarlijks zo'n twee grote tentoonstellingen georganiseerd die nadrukkelijk ook bedoeld zijn om publiek uit de stad en het land te trekken. In aanvulling op de tentoonstellingen worden workshops, lezingen en rondleidingen aangeboden.

In de afgelopen jaren heeft het Van Eesteren Museum geleerd wat voor concepten een breder publiek aanspreken en hoe het veel (nationale) publiciteit kan trekken.

Deze tentoonstellingen kennen een langere voorbereidingstijd en worden veelal ook gebaseerd op onderzoek dat ofwel door het museum zelf gedaan wordt ofwel in samenwerking met andere partijen wordt ontwikkeld. Voor 2021-2024 is een voorlopige programmering opgesteld:

- **Nieuw-West, een stad van komen en gaan:** tentoonstelling over pioniers en starters. Wat drijft hen naar Nieuw-West? Wat heeft het hun en Nieuw-West opgeleverd? Hoe vertellen zij hun verhaal over Nieuw-West?
- **Goed wonen anno nu:** tentoonstelling over vernieuwende concepten voor het moderne wonen (variërend van reguliere concepten tot hele experimentele concepten). Indien er meer museumwoningen zijn, zal deze tentoonstelling gecombineerd worden met tijdelijke bewoning

- ervan door artists in residence.
- **Beproefd, het smakenpalet van Nieuw-West:** een tentoonstelling en proeverij over hoe er in de loop der decennia door bewoners met een verschillende culturele achtergrond gekookt is. De bewoners uit de jaren vijftig, de nieuwe Nederlanders uit de jaren zestig, zeventig tot nu toe gaven de Nederlandse keuken nieuw elan. Zo wordt de geschiedenis van Nieuw-West verteld via de keuken. Deze tentoonstelling wordt gekoppeld aan de uitbreiding van de (tijdelijke) horeca in het paviljoen.
 - **Spelen en bewegen:** tentoonstelling over hoe kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen de openbare ruimte gebruiken, welke trends er in de loop der tijd te onderscheiden zijn en wat nu de meest aantrekkelijke plekken in Nieuw-West (en de aansluitende groene scheggen) zijn. Dit laatste combineren met een verkiezing.
 - **Wonen op hoogte:** gesprek, manifest en mogelijk ook een tentoonstelling over het debat over hoogbouw, ooit deels gestart bij het ontwerp van Nieuw-West (Algemeen Uitbreidingsplan Amsterdam uit 1935) en momenteel, met de sterke vraag naar woningen, weer actueel. Wat zijn de voor- en nadelen? Hoe wordt er nu ontworpen? Maar vooral: welke ervaringen hebben bewoners uit hoogbouw? Hiernaar doet het museum gesteund door het Stimuleringsfonds voor de Creatieve Industrie, de Stichting Hoogbouw en het College Rijksadviseurs in 2020 onderzoek dat gepresenteerd kan worden in een expositie in 2021.
 - **Da's duurzaam, verduurzaming van monumenten:** de techniek naar het verduurzamen van monumentale en oudere wooncomplexen vordert heel snel. Wat zijn de meest actuele inzichten, waar is dit toegepast in Nieuw-West en welke ervaringen hebben eigenaren, ontwerpers en bewoners met het resultaat?
 - **Modern Marokko:** de moderne architectuur van net na de oorlog was een International Style. Over de hele wereld werd rationeel, serieel en functioneel gebouwd. Maar in sommige landen, waaronder Marokko, werd dat nieuwe modernistische bouwen ook expliciet gekoppeld aan woningbouw voor de gewone man. Zoals Cité Verticale in Casablanca Van Georges Candilis en Shadrach Woods. Die modernistische traditie werd verbonden aan regionalisme. Een mooi onderwerp voor een expositie en excursie en gelegenheid om de huidige Marokkaanse architectuur de maat te nemen. Mogelijk met VMX Architects, Tom Avermaete en ontwerpopleidingen in Casablanca.
 - **1% Kunst:** tentoonstelling over de gelijknamige kunstregeling en veranderende opvattingen over subsidiering en de relatie tussen overheid, gebieden en kunstenaars (samen met erfgoedinstellingen, de gemeente Amsterdam en het Rijksvastgoedbedrijf).
 - **Hoe zit jij erbij:** tentoonstelling over de favoriete stoelen van bewoners, scholieren en werknemers in Nieuw-West door de decennia heen. Met medewerking van studenten van het Hout- en Meubileringscollege Amsterdam en ontwerpers van bekende Nederlandse fabrikanten als Gelderland, Spectrum, Rietveld Originals en Gispén.
 - **Beeldig:** een tentoonstelling over kunst in de openbare ruimte in Nieuw-West, ter gelegenheid van de definitieve opening van de beeldentuin.
 - **Nieuw-West gelezen:** programma (en mogelijk ook een tentoonstelling) met en over auteurs die wonen in Nieuw-West of erover geschreven hebben. Zoals: David Endt, Cathelijn Schilder, Jan-Paul van Spaendonck, Hans van Wetering, Frenk der Nederlanden, Loes Raymakers, Thomas van Aalten, Patrick van den Hanenberg, Fred Martin, Leo Willemse, Nico van Lieshout, Huug Samuëls en Suzanne Jansen). Bij voorkeur gekoppeld aan de presentatie van de jaarlijkse verzamelbundel Tussen Zwarte Pad en Andreasplein, georganiseerd door Stichting de Driehoek.
- Ander 'plaatsgebonden' programma**
- **Beeldentuin:** In 2020 werkt het Van Eesteren Museum samen met het Stedelijk Museum en particuliere verzamelaars om – in aanvulling op het speelobject van Aldo van Eyck – drie extra beelden van Carel Visser, Andre Volten en Tajiri in de zone tussen paviljoen en Oostoever te plaatsen. In de daaropvolgende jaren (2021-2024) is het doel om dit verder uit te breiden tot een volwaardige beeldenroute, inclusief een eigen rondleiding.
 - **Museumwoningen:** het Van Eesteren Museum beschikt nu over een museumwoning aan de Freek Oxstraat. Deze woning wordt gehuurd en is ingericht volgens de principes waarmee in de jaren vijftig en zestig de stichting Goed Wonen het 'moderne' woninginterieur propageerde en draagvlak probeerde te creëren voor een nieuwe wooncultuur. Het doel is de woning, naast bijzondere activiteiten, ook in te zetten als leerlocatie voor studenten van ontwerp- en maakopleidingen. Daarnaast is er de ambitie om hier minimaal twee tot drie extra museumwoningen aan toe te voegen, zodat ook de jaren zeventig, tachtig en mogelijk zelfs negentig tot leven worden gebracht. Doel van het uitbreiden van de collectie van museumwoningen is zo om een reis door de tijd aan te bieden aan de hand van de bewoningsgeschiedenis en type woningen (portieketagewoning, galerijflat en villa). Bij voorkeur zal de route van het

paviljoen naar de woningen toe ook een beleving op zich zijn.

- **Buitenmuseum:** het oudste deel van Slotermeer, de eerste tuinstad buiten de Ringspoorbaan, is gemeentelijk beschermd stadsgezicht. In dit deel rondom de Burgemeester de Vlugtlaan, is het zogenoemde buitenmuseum. Hier is het hoogtepunt van de naoorlogse stedenbouw en architectuur te zien. Het Van Eesteren Museum heeft een eigen rondleiding naar dit uitzonderlijke deel.

Educatie

Het Van Eesteren Museum richt haar aanbod van educatieve activiteiten in 2021-2024 op het totale spectrum van onderwijsniveaus: van basisonderwijs, voorgezet onderwijs tot studenten van HBO- en WO-opleidingen. Deze brede focus past bij de doelstelling om verhalen op te halen en een zo breed mogelijk publiek te bereiken.

In de afgelopen jaren heeft het Van Eesteren Museum een praktijk opgebouwd van lessen en workshops. Binnen het museum is een educatieteam ingesteld. Deze praktijk wordt in 2020 en in 2021-2024 niet alleen voortgezet, maar verder geïntensiveerd.

Eén van de aanvullingen hierop is de leerlijn Burgerschapseducatie in Nieuw-West, samen met de nabij het museum gelegen Pro Rege school en de stuurgroep van het onlangs gelanceerde Groeistad maken gaat. Dit actuele en meerjarige educatieve project, Nieuw West The Best geheten, is met forse steun van het Fonds voor Cultuurparticipatie eind 2019 gestart en loopt door als pilot tot en met 2022. Na die tijd zal de ontwikkelde burgerschapslijn verankerd moeten worden in het vaste educatieve programma en met extra inzet vanuit het educatieteam ook bij andere scholen georganiseerd gaan worden gedurende vrijwel de gehele Kunstenplanperiode.

Ook is recent samenwerking aangegaan met het bestuur Stichting Openbaar Basisonderwijs Westelijke Tuinsteden om samen te werken in het nieuwe onderwijsconcept van zestien scholen in Nieuw-West. De stichting zet in op horizonverbreding, talentontwikkeling en leren in musea of bedrijven. The Beach maakt ook deel uit van deze samenwerking, en met dit cultureel initiatief uit Nieuw-West is het museum van zins samen te werken in hun gangmakersprogramma (curatoren programma voor jongeren), Hack-de-bus en het pop-up Kinder Museum.

Vanzelfsprekend is educatie een belangrijk onderdeel van onze diversiteitsagenda. Cultu-

rele bewustwording en kennismaking met kunst en ontwerp start op de basisschool en daarom zetten wij extra in op die leeftijd bij het educatief programma. Maar met het hoger onderwijs heeft het Van Eesteren Museum sinds een aantal jaren geleden (2015/2016) ook intensief samengewerkt. Het ging toen om ontwerpende onderzoekstrajecten, veelal als onderdeel van curricula van bijvoorbeeld de Academie van Bouwkunst Amsterdam, de Reinwardt Academie, de Gerrit Rietveld Academie en de TU Delft. Resultaten ervan zijn onderdeel geworden van tentoonstellingen in het museum, zoals de tentoonstelling 'Generatie Y'. Tevens heeft het museum in de afgelopen jaren stageplekken aangeboden.

Gezien de noodzaak om prioriteiten te stellen binnen de compacte organisatie van het Van Eesteren Museum moet ook vastgesteld worden dat in de meer recente jaren de inzet richting het voortgezet onderwijs beperkter is gebleven dan beoogd. In 2020 zal de samenwerking met het voortgezet onderwijs echter weer een boost gegeven worden, met als doel om deze in 2021-2024 een aan het basisonderwijs evenwaardige aandacht te kunnen geven. In 2020 werkt het Van Eesteren Museum samen met de Hogeschool van Amsterdam (HvA) (Digital and Civic Design), het Sandberg Instituut en de Academie van Bouwkunst samen met het tijdschrift Volume aan een bijdrage voor de Media Biënnale eind 2020. Ook met de HvA en Eigenwijks loopt het project CAMERA, over voedselomgeving in Amsterdam Nieuw-West. Tevens geeft het Van Eesteren Museum in 2020 ook weer les aan de studenten van de opleiding Heritage van de Universiteit van Amsterdam (UvA) en zullen meer stagiairs in het museum begeleid worden. Met de UvA initieert het museum in het kader van het project Wonen op hoogte een onderzoek naar bewoningsaspecten.

2.4 Eigen signatuur en positie

Amsterdam heeft een rijke traditie op het gebied van stedenbouw en architectuur, die zich mede vertaalt in een brede culturele infrastructuur, waaronder instellingen als Van Eesteren Museum, Architectuurcentrum Amsterdam en Het Schip. Deze drie culturele instellingen stellen zich gezamenlijk ten doel om de Amsterdamse stedenbouw, architectuur en wooncultuur, zowel in het verleden als in de huidige praktijk, als uitzonderlijke bron van de stad en samenleving uit te dragen. Alle drie de instellingen zien stedenbouw en architectuur, mits geplaatst in een maatschappelijke context,

tevens als een laagdrempelige en inspirerende drager van cultuur. Tegelijkertijd opereren de drie instellingen vanuit een andere, elkaar aanvullend perspectief: Het Schip vanuit de Amsterdamse School (zo rond 1900), het Van Eesteren Museum vanuit het modernisme (zo rond 1940-60) en Arcam meer vanuit de actuele situatie. Naast dit verschillend en elkaar aanvullend perspectief, onderscheidt het Van Eesteren Museum zich door zijn ruimtelijke focus: Nieuw-West en, in het verlengde, de overige aandachtsgebieden uit het Algemeen Uitbreidingsplan Amsterdam (i.c. Buitenveldert). De drie culturele instellingen zien zichzelf in het verlengde van elkaar staan, werken al samen rondom specifieke evenementen en tentoonstellingen en hebben afgesproken de samenwerking in de periode 2021-2024 verder te versterken. Als belangrijkste opgaven zien wij om de bezoeker actiever naar elkaar en elkaars activiteiten te verwijzen.

De rondleidingen, debatten, explorerende thema-tentoonstellingen, museumwoning(en) en de 'Ter plekke'-activiteiten van het Van Eesteren Museum dragen bij aan de culturele identiteit en bewustwording van Nieuw-West en daarmee ook van Amsterdam. De kracht van het museum schuilt daarbij in het lokale. Tegelijkertijd kan het verhaal van Van Eesteren – nadrukkelijk verbonden aan de bewoningsgeschiedenis van nu en morgen – een nationaal en internationaal publiek verleiden dit deel van de stad te bezoeken.

2.5 Doelgroepen

Het Van Eesteren Museum richt zich op uiteenlopende doelgroepen: bewoners van Nieuw-West, bewoners van Amsterdam, geïnteresseerden uit binnen- en buitenland, professionals (veelal op het gebied van stedenbouw, architectuur en landschap), studenten en scholieren. Kortom, iedereen die graag kennis wil maken met de geschiedenis, het huidige leven en de toekomst van Nieuw-West.

Door bewust te kiezen voor een breed bereik, lopen onze doelgroepen qua opleidingsniveau, interesse en voorkennis behoorlijk ver uit elkaar. Dat realiseren wij ons terdege. En daarom hanteren wij in onze programmering en activiteiten, op basis van de taxonomie van Bloom, vier verschillende niveaus:

Het **eerste** niveau gaat uit van bezoekers die geen voorkennis hebben over het tijdsbeeld, architectuur en stedenbouw en een beperkte woordenschat hebben. Voor deze belangstellenden (kinderen en ouders) bieden wij edu-

catie aan, bij voorkeur op de scholen zelf. De museumwoning blijkt een uitstekende ingang te zijn om voor deze doelgroep kennis en ervaringen uit te wisselen. Dit is dan ook een van de belangrijkste redenen om het aantal museumwoningen in de komende jaren uit te breiden. Daarnaast sluiten wij met onze rondleidingen duidelijk op deze doelgroep aan.

Het **tweede** niveau gaat uit van bezoekers die beperkte voorkennis hebben van architectuur en stedenbouw, maar wel al meer inzicht hebben van het tijdsbeeld. De vaste opstelling in het paviljoen is hierop nadrukkelijk gericht. Tevens sluiten de woning en de rondleidingen goed op deze bezoekers aan. De meer populaire tentoonstellingen die wij in petto hebben voor 2021-2024 zijn mede bedoeld om aan te sluiten op de belevingswereld van deze doelgroep. Eenzelfde connectie verwachten wij van de 'Ter plekke'-activiteiten en van de 'welkomstactiviteit' voor nieuwe bewoners in Nieuw-West.

Het **derde** niveau gaat uit van bezoekers met een meer dan gemiddelde interesse en voorkennis. Onze ervaring is dat juist specifieke onderwerpen interessant zijn voor deze bijzonder uiteenlopende doelgroep. In de tentoonstellingsonderwerpen die voorzien zijn voor 2021-2024 hebben wij duidelijk rekening gehouden met deze doelgroep.

Het **vierde** niveau gaat uit van de goed ingevoerde doelgroep. Zij – veelal professionals, studenten en actieve buurbewoners – hebben een al meer dan gemiddelde interesse en (behoorlijk) veel voorkennis van de onderwerpen die het Van Eesteren Museum centraal stelt. De meer vakinhoudelijke Van Eesteren-gesprekken sluiten goed aan deze doelgroep. Ook met rondleidingen rondom een specifiek vraagstuk bedienen wij deze doelgroep.

In de afgelopen jaren hebben wij bewust gekozen voor een breed bereik. Hierdoor trekt het Van Eesteren Museum inmiddels bijna 8.000 bezoekers per jaar (peildatum 2019). Dat is een verdubbeling ten opzichte van enkele jaren ervoor, maar nog te beperkt. Als een van de oorzaken hiervoor zien wij de minimale communicatie- en marketinginzet vanwege beperkt budget en een focus in 2018 en 2019 die lag op het in gebruik nemen van het paviljoen en het opbouwen van het (vrijwilligers)team.

Voor de periode 2021-2024 zet het Van Eesteren Museum in op een uiteindelijke verdrievoudiging van het aantal bezoekers (24.000 in 2024). Wij verwachten deze doelstelling waar te kunnen maken door:

- Te werken aan de profilering en zichtbaarheid van het museum.
- Forse extra inzet op communicatie en marketing (deels ook alleen al door bezoekers van ons museum, Het Schip en Arcam naar elkaar te laten verwijzen) met campagnes in stad en land, toetreding tot Museumkaart en extra inzet op social media.
- Meer gevarieerde programmering: activeren noordoever (beeldentuin, betere horeca), meer museumwoningen en meer 'Ter plekke'.
- Extra inzet op educatie met bijzondere aandacht voor het basisonderwijs.
- Actief benaderen van nieuwe bewoners in Nieuw-West: in samenwerking met een aantal grote woningaanbieders (woningcorporaties, ontwikkelaars en beleggers) iedere nieuwe bewoner, en dat zijn er behoorlijk wat gezien de ontwikkelambitie van Nieuw-West, welkom heten in het Van Eesteren Museum.

2.6 Artistieke ontwikkeling

Het Van Eesteren Museum is in 2010, vanuit een tijdelijk onderkomen in een leegstaand schoolgebouw, gestart door een aantal bevlogen initiatiefnemers. Deze initiatiefnemers vonden elkaar aanvankelijk op het uitdragen van kennis over en het vergroten van de waardering voor het oorspronkelijke gedachtengoed van de Westelijke Tuinsteden, haar grondleggers en het internationaal vermaarde Algemeen Uitbreidingsplan Amsterdam uit 1935.

Na verloop van tijd, zo rond de opening van het nieuwe paviljoen aan de Sloterplas, is stedenbouw en architectuur steeds meer in een maatschappelijke en culturele context geplaatst en zijn de bewoningsgeschiedenis en andere actuele opgaven prominenter in beeld gekomen.

Tussen 2021 en 2024 wordt deze ontwikkeling verder voortgezet. Niet het oorspronkelijke plan en de plannenmakers staan centraal, maar de kennis, ervaringen en verhalen – van professionaal tot bewoner – die nog te weinig gehoord worden en bijdragen aan kennis over en betrokkenheid met Nieuw-West. Hiermee blijft het Van Eesteren Museum schatplichtig aan zijn naam en oorspronkelijke doelstellingen, maar de wijze waarop het verhaal opgehaald en verteld wordt zal veel meer vanuit een maatschappelijke en culturele context plaats vinden.

Voor wat betreft de artistieke ontwikkeling betekent dit dat het team zich meer moet bekwalen in storytelling, in een (beeld)taal die een breed publiek bereikt en in het leggen en onderhouden van verbindingen met bewoners,

ondernemers en anderen uit Nieuw-West zelf. Tegelijkertijd moet het één van de belangrijkste kennisbronnen blijven van het modernisme, de wederopbouw en de inmiddels verschillende stedelijke vernieuwingsaanpakken in dit deel van de stad.

2.7 Professionele ontwikkeling

Het Van Eesteren Museum heeft veel kennis over het ontstaan en de ontwikkeling van Nieuw-West en een groot netwerk met professionele partners om deze kennis up to date te houden en te ontsluiten. Voor 2021-2024 ligt dan ook de belangrijkste opgave om de organisatie – in termen van opdrachtformulering naar en sturing van derden en eigen inzet – verder te professionaliseren op het gebied van storytelling, communicatie, marketing en het uitbreiden van het netwerk binnen Nieuw-West zelf. Het Van Eesteren Museum zal hierbij de vrijwilligers actief blijven betrekken, zodat men zelf invloed heeft op en profijt kan hebben van de verdere artistieke en professionele ontwikkeling. Overigens zal het team van het museum compact blijven en komt het, zoals in de afgelopen jaren, vooral aan op het aansturen van en samenwerken met anderen.

In 2020 zal het Van Eesteren Museum, naast de reeds uitgewerkte kaders voor museumregistratie, vrijwilligersbeleid en governance, een professioneel ontwikkelingsplan maken voor de vaste teamleden en de vrijwilligers.

3. Belang voor de stad

3.1 Oriëntatie binnen (de stadsdelen van) Amsterdam

Nu de stedelijke vernieuwing in tal van buurten van papier in praktijk gebracht wordt en de vraag naar ruimte voor wonen, werken en verblijven onverminderd hoog blijft in de Metropoolregio Amsterdam, zal Nieuw-West in toenemende mate het toneel worden van dynamiek en discussie. Het Van Eesteren Museum, het eerste en vrijwel enige museum in een stadsdeel met een bewonersaantal dat vergelijkbaar is met bijvoorbeeld Amersfoort, kan in deze dynamiek en discussie een culturele rol vervullen. Het zal de verhalen van professional tot bewoner articuleren en uitwisselen, het zal actief op zoek gaan naar de identiteiten van dit deel van Amsterdam en het zal de bekendheid en betrokkenheid met het doorlopende verhaal van Nieuw-West vergroten. Het Van Eesteren

Museum zal geen onderdeel moeten zijn van reguliere participatieprocessen, maar kan als relatief onafhankelijke partij wel kennis, contacten, voorbeelden en ervaringen inbrengen.

Naast deze bron van kennis en inspiratie, kan het Van Eesteren Museum ook ruimtelijk van betekenis voor Nieuw-West en de stad zijn. Ten eerste zal het met een aantrekkelijk programma toeristen vanuit de hotspots proberen te verleiden ook naar dit deel van Amsterdam te gaan (spreiding van cultuur in de stad). Ten tweede zal het een actieve rol kunnen vervullen in het, eindelijk, activeren van de noordrand van de Sloterplas. De potentie van dit gebied voor verblijf en recreatie wordt allang gezien en beschreven in beleidsnota's, maar vooralsnog is het gebied nog voor velen niet de omreis waard. Deels is dit de charme van het gebied en deze moet dan ook gekoesterd worden. Maar onze verwachting is dat een beeldentuin, een aantrekkelijke en bij het paviljoen passende horeca en een programmamix (paviljoen, museumwoningen, buitenmuseum) kan zorgen dat de noordrand van de Sloterpas een grotere gebruikswaarde krijgt voor Nieuw-West en de stad.

3.2 Verbinding met de Amsterdamse samenleving

Nieuw-West zal de komende jaren twee snelheden kennen: enerzijds buurten waar het goed toeven is en waar het vooral aankomt op (sociaal) beheer, anderzijds buurten die snel en drastisch zullen veranderen vanwege overheidsbeleid (ontwikkelbuurten) en een toenemende druk op de woningmarkt, de kantorenmarkt en de openbare ruimte. In zekere zin is hiermee niets nieuws onder de zon. Immers, de ontwikkelgeschiedenis van Nieuw-West is er altijd al een geweest van modernisering en aandacht voor de dagelijkse leefomgeving. Maar de omvang waarin de verandering naar verwachting de komende jaren plaats vindt en het belang om dit voor en met bestaande bewoners te organiseren, is nieuw en kent grotendeels zijn gelijke niet. Hiervoor zullen door de overheid en corporaties nieuwe participatievormen ontwikkeld gaan worden, waarbij het mede ook aankomt op kennis, contacten en betrokkenheid.

Cultuur is geen smeerolie in participatieprocessen. Wel kan het op een andere wijze een belangrijke toegevoegde waarde bieden, namelijk door kennis en creativiteit in te zetten, door het doorgaand verhaal van verleden, heden en toekomst te laten articuleren, door zorgen en

verwachtingen op een eigen wijze naar boven te brengen en door letterlijk verschillen en overeenkomsten in beeld te brengen. Ooit werd dit culturele planologie genoemd.

Wij willen als museum dat geworteld is in Nieuw-West en al zoveel contacten heeft, bijdragen aan de dialoog, zonder – zoals hiervoor al gesteld – onderdeel te worden van de reguliere participatie. Storytelling en de verhalen vanuit verschillende perspectieven vertellen, in een losvaste relatie met Nieuw-West, zien wij in het belang van het erfgoed, het cultuurgood en de toekomst.

3.3 Verbinding met leefbare stad

Een leefbare stad is een stad waar men zich bij betrokken voelt. Deze betrokkenheid is in veel buurten in Nieuw-West groot, maar is er ook niet overal. Juist in de ontwikkelbuurten, die de komende jaren onderwerp van oplopende dynamiek en discussie zullen zijn, verdient de betrokkenheid een extra impuls. Het Van Eesteren Museum heeft de ervaring dat het vertellen en delen van verhalen hierin al een belangrijke eerste stap kan zijn. Dit klinkt eenvoudig en voor de hand liggend, maar om verhalen te vertellen, te delen en er met elkaar gemeenschappelijke waarden uit te halen, is vaak een derde nodig.

Het Van Eesteren Museum ontsluit al tien jaar verhalen, aanvankelijk vooral opgetekend vanuit het professionele perspectief. Zoals gesteld, slaat het museum de komende jaren de weg verder in om de verhalen van anderen op te tekenen en uit te wisselen met professionals. Wij zijn ervan overtuigd dat in de wisselwerking tussen systeem- en leefwereld zoveel meer betrokkenheid te genereren is.

4. Uitvoering

4.1 Financiën

De meerjarenbegroting van het Van Eesteren Museum is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Verdrievoudiging van het aantal bezoekers: van bijna 8.000 in 2019 naar 24.000 in 2024.
- Verdubbeling van de vaste bezetting: van 3,1 in 2019 naar 6,2 in 2024. Vooral om de communicatie, marketing, storytelling en educatie te versterken.
- Verdubbeling van de inkomsten: van € 250.000 in 2019 naar € 500.000 in 2024. Hiervan zal een substantieel deel inzet worden voor meer publi-

citeit en marketing. Tevens zal een deel ingezet worden voor het extra ondersteunen van de (groei van) vrijwilligers.

- Inkomsten voor 50% uit eigen activiteiten (kaartverkoop museum, rondleidingen/vaartochten, verkoop uit winkel, commerciële verhuur ruimte paviljoen) en 50% uit subsidies en sponsoring/donaties. Hiervoor wordt begin 2020 al een actief sponsorbeleid ingezet. Tot 2020 werden de exploitatielasten mede gedekt door twee structurele inkomstenbronnen: een jaarlijkse subsidie van Stadsdeel Nieuw-West en een bijdrage van de Van Eesteren-Fluck & Van Lohuizenstichting. Vanaf 2020 is het streven om hier een extra subsidie toe te voegen en een aantal sponsors structureel aan het Van Eesteren Museum te verbinden. Tevens zullen projectsubsidies vanaf 2020 alleen nog maar geworven worden als zij inhoudelijk bijdragen aan de programmering van het museum en niet meer, zoals in de voorgaande jaren, ter dekking van onze exploitatie.
- Exploitatie museumwoningen: de huidige museumwoning wordt gehuurd van een corporatie. Deze huur is in de begroting opgenomen. De twee extra museumwoningen zouden ofwel via aankoop ofwel via verhuur kunnen plaatsvinden. Bij aankoop kan dit alleen met deels sponsoring en een bankfinanciering tegen maatschappelijke voorwaarden. Koop mag geen risico opleveren voor het Van Eesteren Museum en daarom is de inzet om het bezit en de kosten van eigendom (onderhoud, verzekeringen, etc) buiten het museum om te organiseren via een nieuwe stichting, bijvoorbeeld met de naam Stichting Van Eesteren Woningen (Stivewo). Deze nieuwe stichting wordt dan eigenaar van de extra museumwoning(en). Het Van Eesteren Museum zorgt, zoals ook bij huidige museumwoning het geval is, voor de inrichting en voor de organisatie van bezoek. De opbrengsten uit kaartverkoop onder aftrek van administratiekosten van de extra museumwoning(en) komen in eerste instantie ten gunste van de nieuwe stichting, waarna bij een positief resultaat dit alsnog afgedragen kan worden ten gunste van het Van Eesteren Museum. Bij een negatief resultaat, dient de nieuwe stichting dit zelf te bekostigen. Hierdoor zijn de kosten en risico's buiten de begroting van het Van Eesteren Museum gehouden.

Toelichting kosten en opbrengsten 2021 t/m 2024

- De beoogde verdubbeling van de begroting (zie uitgangspunten) uit zich aan de kostenkant met name in hogere personeels- en activiteitenlasten. In de begroting stijgen deze kosten grotendeels gelijkmatig verdeeld over de jaren.

Uitzonderingen zijn de personeelslasten en de communicatie-activiteiten. Hierop willen we versneld inzetten, met als adagium: 'de kost gaat voor de baat uit'.

- De kosten voor publiciteit, 'Ter Plekke', en storytelling kennen een piek in 2021. Hiermee willen we in het jaar 2021 maximaal inzetten op zichtbaarheid in de wijk en in de stad. In de jaren na 2021 dalen deze kosten, maar blijven wel op een structureel substantieel hoger niveau dan in de huidige situatie.
- De huidige huisvestingslasten stijgen niet, als gesteld onder uitgangspunten worden de met de uitbreiding van het aantal museumwoningen samenhangende kosten ondergebracht in een aparte stichting.
- Onder beheerslasten verstaat het Van Eesteren Museum de kosten van de huidige huisvesting, en de organisatiekosten. De personele kosten maken hiervan onderdeel uit voorzover deze nodig zijn voor het draaiend houden van de dagelijkse gang van zaken in het museum. Onder activiteitenlasten verstaan we alle kosten die samenhangen met de reguliere en projectactiviteiten van het Van Eesteren Museum, inclusief de personele inzet die hiermee samenhangt. Voor die inzet hanteren we een percentage van 50% van de personele lasten. (Dat levert een wat ander beeld op dan in voorgaande jaren waarin veel activiteiten geboekt werden onder beheerslasten en enkel de bijzondere projecten en tentoonstellingen apart personele inzet toegewezen kregen).
- Aan de batenkant wordt de verdubbeling van de begroting bereikt door uitbreiding van de structurele bijdragen van derden, maar ook door fors hogere eigen publieksinkomsten. In deze laatste komt het uitgangspunt dat we het aantal bezoekers willen verdrievoudigen tot uitdrukking.
- In de baten zijn, naast een bijdrage van het AFK, beperkt bijdragen uit publieke middelen opgenomen. Tot en met 2021 wordt een bijdrage van het stadsdeel Nieuw-West voorzien. Ook kan voor projectmatige activiteiten een bijdrage uit publieke fondsen worden gezocht. Het gaat dan bijvoorbeeld om de beoogde beeldentuin (gemeente Amsterdam), maar ook om bijdragen van partijen als de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Daarnaast wil het Van Eesteren Museum juist ook private partijen betrekken bij de bekostiging van zowel organisatie als activiteiten. Dit uit zich in de inzet op sponsorinkomsten, maar ook in diverse private fondsen die bijdragen aan specifieke projecten. In dit verband mag ook de jaarlijkse bijdrage van de Van Eesteren-Fluck-Van Lohuizen stichting niet onvermeld blijven.
- In 2021 sprake van een incidenteel hoger batig

saldo, doordat de beoogde AFK-bijdrage en de subsidie van het stadsdeel in dit jaar overlappen. Dit saldo wordt gereserveerd om in de jaren volgend op 2021 de gewenste kwaliteitsslag te maken, zoals beschreven in dit ondernemingsplan. In 2024 is deze reserve uitgeput. De organisatie die er dan staat is groter en professioneler dan de huidige situatie, waardoor in 2023 en 2024 meer en andere fondsen kunnen worden benaderd voor de periode na 2024.

4.2 Risico's en maatregelen

Tot 2019 heeft het Van Eesteren Museum een (vrijwel) sluitende begroting gekend, die grofweg bestaat uit 25% inkomsten uit eigen activiteiten, 25% inkomsten uit externe, tijdelijke projecten en 50% uit subsidies en sponsoring/donaties. Met deze inkomsten kan het Van Eesteren Museum een beperkte organisatie bekostigen, die enorm veel inzet verricht (waaronder veel activiteiten en tijdelijk veel inzet in de voorbereiding van de museumregistratie), maar te weinig inzet kan (laten) leveren op communicatie en marketing. Hierdoor blijft het bezoekersaantal te beperkt, zeker gezien de veelzijdige en door bezoekers en media hooggewaardeerde programmering.

Voor 2020 wordt daarom een intensief sponsortraject ingezet, met als doel om een groeiende inkomstenstroom te gaan genereren uit met name (vastgoed)partijen met een duurzaam belang in Nieuw-West.

Voor de periode 2021-2024 wil het Van Eesteren Museum niet alleen in de loop der jaren een verdubbeling van de inkomsten genereren, maar ook de projectinkomsten alleen nog aanwenden voor verrijking van het programma (in plaats van dichten van de begroting) en een meer evenwichtige verdeling tussen eigen inkomsten en die van derden (sponsoring/donaties) organiseren. Met een verdubbeling van de inkomsten, kan de capaciteit verdubbeld worden (vast en freelancers), kan deze extra capaciteit in belangrijke mate ingezet gaan worden voor een volwaardige communicatie- en marketinginzet en zal het bezoekersaandeel verdrievoudigen. Deze aanpak staat en valt bij meer inkomsten vanuit sponsoring en donaties en een bijdrage vanuit het Amsterdamse Fonds voor de Kunst.

Om een extra inkomstenstroom vanuit sponsoring en marketing te genereren, is in 2019 met het nieuwe bestuur van het Van Eesteren Museum (die goede relaties onderhoudt met marktpartijen) een campagne voorbereid. Deze

campagne wordt in 2020 geëffectueerd en in de periode 2021-2024 gecontinueerd.

Met de Van Eesteren-Fluck & Van Lohuizen Stichting, een trouwe subsidiënt van het Van Eesteren Museum vanaf de start al, zijn intentieafspraken gemaakt over voortzetting van de jaarlijkse bijdrage. Met Stadsdeel Nieuw-West is een voortzetting van subsidiëring in ieder geval al voor 2020 afgesproken en voor 2021 blijft het vigerend subsidiebeleid voor stadsdelen overeind. In de meerjarenbegroting 2021-2024 wordt er vanuit gegaan dat deze daarna beëindigt. Aankoop of huur van extra museumwoningen zal buiten de begroting van het Van Eesteren Museum gehouden blijven met – wanneer dit vanuit kaartverkoop een toename bezoekersaantallen een positief saldo oplevert – mogelijk wel een jaarlijkse afdracht aan het Van Eesteren Museum.

Wanneer deze groei-doelstelling – in inkomsten, in capaciteit en in uitgaven – niet verwezenlijkt kan worden, zal de beoogde schaa sprong – extra inzet in communicatie en marketing en hiermee extra bezoekers – bijgesteld worden.

4.3 Organisatie en bedrijfsvoering

Anno 2020 bestaat de organisatie van het Van Eesteren Museum uit een parttime directeur, vier gesalarieerde parttime medewerkers, drie freelancers die dit vaste team aanvullen, zo'n honderdentien vrijwilligers, elf leden van het comité van aanbeveling en zes bestuursleden. Tzamen levert dit een vaste bezetting van 3,1 fte op, aangevuld met freelancers, vrijwilligers en bestuursleden die aanzienlijk veel werk verrichten.

Dit model – van een kleine staf en een groot aantal vrijwilligers – hoort bij het dna van het Van Eesteren Museum. Wij geloven in de toegevoegde waarde van vrijwilligers, die in ons museum actief betrokken worden bij de voorbereiding en uitvoering van vrijwel al onze programma-activiteiten. Zij zijn de ogen en oren van Nieuw-West en vormen in ons streven om verhalen op te halen vanuit Nieuw-West een belangrijke succesfactor. Voorwaarde voor dit organisatiemodel is een goede begeleiding van vrijwilligers door coördinatoren die ervaring hebben met vrijwilligers en veel persoonlijke aandacht. In de afgelopen jaren, ook na verhuizing van ons tijdelijk onderkomen naar het paviljoen, heeft dit geleid tot een geoliede machine van vrijwilligers en een sterke bijdrage aan ons onderscheidend profiel. Goed werkgeverschap is voor ons een voorwaarde. Wij vol-

gen de Governance Code en onderschrijven de Ethische Code voor Musea. De bekendheid met deze codes zijn bekend bij onze medewerkers, vrijwilligers en bestuur.

Voor 2021-2024 willen wij dit organisatiemiddel continueren, met dien verstande dat in de loop der jaren het vaste team verdubbelt en dit vaste team zich blijvend blijft inzetten op coaching van de vrijwilligers en substantieel meer inzet pleegt in de communicatie, marketing en sponsoring. Tevens introduceren wij vanaf 2020 een breed samengestelde programmaraad van professionals en bewoners en ondernemers uit Nieuw-West. Deze programmaraad richt zich op de voorbereiding van inhoudelijke evenementen en activiteiten, waaronder nieuwe conceptontwikkeling. De programmaraad bestrijkt de volgende aandachtsgebieden: stedenbouw, ondernemerschap, museologie, storytelling, communicatie en bewonersvertegenwoordiging. In de personele samenstelling van de programmaraad is een zo representatieve vertegenwoordiging van de samenleving het uitgangspunt.

Zoals eerder aangegeven zijn in 2019 overleggen met twee zuster-instellingen (Het Schip en Arcam) geactiveerd over samenwerking rondom specifieke inhoudelijke programma-onderdeling en communicatie. Deze afspraken worden vanaf 2020 al verder geïmplementeerd.

Het Van Eesteren Museum past naast de Governance Code Cultuur, de Fair Practice Code actief toe in de bedrijfsvoering. Wat deze laatste code betreft, implementeren wij de vijf kernwaarden als volgt:

- **Solidariteit:** het Van Eesteren Museum is inhoudelijk gedreven. Dat betekent dat in de keten van creatie, productie, distributie en exploitatie er veel vertrouwen is in professionaliteit, creativiteit en ruimte voor eigen initiatief. Het respecteren van (auteursrecht)afspraken is voor ons een vanzelfsprekendheid. Binnen ons relatief beperkt budget streven wij naar een eerlijke honorering. Wij onderhouden de contacten, ook na oplevering van diensten, actief en persoonlijk. Successen en waardering – vanuit publiek en media – delen wij actief met onze samenwerkingspartners.
- **Duurzaamheid:** het Van Eesteren Museum gelooft in duurzame relaties, zowel binnen onze eigen organisatie, naar de samenleving toe als naar samenwerkingspartners. Met gepaste trots kunnen wij constateren dat wij hierdoor veel betrokkenheid en inzet genereren. Naast het onderhouden van relaties en het op

momenten ook vieren van samenwerking en successen – via maandelijkse borrels, excursies en bijeenkomsten – zetten wij actief in op persoonlijke groei en inhoudelijke (product)ontwikkeling. Belangrijkste succesfactor is tijd en persoonlijke aandacht. Daar geven wij veel ruimte aan.

- **Diversiteit:** het Van Eesteren Museum is, letterlijk en figuurlijk, geworteld in Nieuw-West, maar kan tegelijkertijd ook steunen op een breed lokaal en nationaal netwerk. Binnen dit culturele- en creatieve netwerk is inclusiviteit een vanzelfsprekendheid, maar moeten wij ook constateren dat van een representatieve afspiegeling van de samenleving nog geen voldoende sprake is. In de samenstelling van ons nieuwe bestuur, via de oprichting van een programmaraad, via evenementen en dankzij een forse extra inzet op educatie werken wij hard aan een inclusiever bereik.
- **Vertrouwen:** inhoud, liefde voor Nieuw-West, toewijding aan erfgoed en cultuuroed en het plezier om een breed publiek hierbij te betrekken zijn vanzelfsprekend voor het Van Eesteren Museum. In de afgelopen jaren hebben wij ervaren dat hierbij ook hoort dat 'de basis op orde' is. Met onze vrijwilligers hebben wij eind 2019 geïnventariseerd wat hiervoor nodig is, wat al geregeld is en waar in de daaropvolgende jaren ook extra aandacht voor nodig is. Belangrijkste opgaven hierbij zijn: blijvend inzetten op coaching van vrijwilligers en andere betrokkenen en actieve participatie bij (actualisatie van) beleid en activiteiten.
- **Transparantie:** in een compacte organisatie als het Van Eesteren Museum, waar samenwerking met vrijwilligers, derden en de samenleving de kern van ons zijn en handelen is, hanteren wij zo compleet mogelijke transparantie. Via overleggen, deels ook in informele sfeer, en via het evalueren van onze activiteiten (vanuit onszelf en op basis van bezoekerservaringen tot nog toe vooral persoonlijk met ons gedeeld) houden wij elkaar scherp. Het actief werven van sponsors, i.c. marktpartijen die duurzaam betrokken zijn in Nieuw-West, stelt ons voor de opgave in 2021-2024 om ook in deze inbreng open te zijn.

4.4 Publieksbereik

Ons publiek, zoals omschreven onder paragraaf 2.5, bereiken wij via een groeiend aantal en, bij voorkeur ook op elkaar afgestemde, kanalen:

- **Website:** het Van Eesteren Museum heeft een actuele website. Via de website worden (po-

tentiële) bezoekers geïnformeerd over het laatste nieuws uit het museum, aankomende evenementen en tentoonstellingen. Daarnaast worden hier online tickets verkocht voor wandelingen, speciale evenementen en bezoeken aan de museumwoning. Voor de verkoop van de tickets wordt gebruikgemaakt van het ticketsysteem van Global Ticket. De website wordt het gehele jaar drukbezocht. In 2018 had de website 105.868 paginaweergaven. Het is onze wens de website Engelstalig te maken.

- **E-mail:** De digitale mailings van het museum bestaan uit de maandelijkse nieuwsbrief - met activiteiten, nieuws en de agenda -, incidentele tussentijdse updates over komende activiteiten, en uitnodigingen voor Van Eesteren Gesprekken, openingen van tentoonstellingen en andere bijzondere activiteiten. Ze worden gestuurd naar personen en instellingen die te kennen hebben gegeven graag op de hoogte te blijven van onze activiteiten. Aan het einde van 2018 waren dat er 3.323. De digitale mailings worden over het algemeen goed gelezen en zijn effectief. Ze hebben een zogeheten conversiepercentage van ongeveer 50% en zorgen bijvoorbeeld bij de Van Eesteren Gesprekken voor de helft van de ticketverkoop en reserveringen. Wij vernemen terug dat deze nieuwsbrief, mede door zijn persoonlijke uitstraling, zeer gewaardeerd wordt.
- **Sociale media:** het Van Eesteren Museum communiceert via Facebook, Twitter en Instagram. Facebook en Twitter worden ingezet om lezers te informeren over onze activiteiten en over aan het museum verwante onderwerpen als architectuur, erfgoed en de tuinsteden. Daarmee worden ze naar onze website bewogen voor meer informatie en het reserveren van tickets. Twitter wordt ook gebruikt voor live verslag doen van gesprekken, openingen en evenementen in het museum. De Facebook-pagina van het museum had in 2018 2.750 volgers. Het aantal volgers groeit organisch, wij maken geen gebruik van betaalde advertenties. De pagina bereikt per maand ruim 8.000 mensen en per maand wordt er gemiddeld 1.500 keer op berichten geklikt en gereageerd. Op Facebook worden per jaar ongeveer 200 berichten geplaatst, met per bericht een bereik van 500 tot 2.500 mensen. Ook worden ongeveer 52 events geplaatst waarmee wij 36.000 mensen bereiken.
- **Educatie:** door een groeiend aantal activiteiten met lager- en voortgezet onderwijsinstellingen bereiken wij een steeds jonger publiek.

- **Overige activiteiten:** via al onze activiteiten – van rondleiding tot tentoonstelling – bouwen wij een groeiend relatienetwerk op.
- **Persoonlijke relaties en netwerken:** al degenen die, betaald en vrijwillig, werken voor het Van Eesteren Museum hebben een actief en deels ook op elkaar aanvullend netwerk. Zij onderhouden dit netwerk actief en stellen het paviljoen en de rondleidingen ook beschikbaar voor het netwerk.

- **Onze vrijwilligers:** de ambassadeurs van het museum.
- **Media:** het Van Eesteren Museum heeft goede contacten met de lokale en landelijke pers (radio, tv, kranten, vakliteratuur) en mag zich in de afgelopen jaren verheugen op veel en vooral ook positieve aandacht. Over de opening van het paviljoen en vrijwel alle tentoonstellingen publiceerden landelijke dagbladen. In 2019 was er ook een kortstondige campagne met de NS in de trein. Rondleidingen met een speciaal karakter, zoals recentelijk in de aanloop naar de tv-lancering van de documentaire Terug naar de Akbarstraat, wendden wij aan om ook media-aandacht voor ons museum te genereren. In 2019 maakte de museumwoning onderdeel uit van de tv-serie 'De heerlijke jaren 50' van NPO. Maar ook in tijdschriften als Eigen Huis & Interieur verschijnen er artikelen over (onderwerpen uit) het Van Eesteren Museum. De Van Eesteren Gesprekken, zo'n zeven keer per jaar, worden door de media vaak opgepikt. Onze verwachting is dat met een uitbreiding van het aantal museumwoningen (met deels ook wisselende tentoonstellingen/activiteiten aldaar), de beeldentuin en het verbeteren van de horecagelegenheid in het paviljoen (gecombineerd met inhoudelijke activiteiten) het Van Eesteren Museum blijvende aandacht vanuit de media zal krijgen. Doelstelling is om de sociale media vanaf 2020 verder te intensiveren.

4.5 Samenwerking en resultaten

Binnen Nieuw-West, Amsterdam en Nederland onderhoudt het Van Eesteren Museum een actieve samenwerking met een groot aantal uiteenlopende partijen:

- Met de zusterinstellingen Het Schip en Arcam is in 2019 een samenwerking aangegaan. De besturen van deze drie culturele instellingen en hun directies hebben onderzocht op welke onderwerpen de samenwerking op korte termijn concreet kan worden gemaakt (vooral gezamenlijke projecten, excursies (Volkshuisvesting, Parlement van de Scheggen en verkenning van

de stadsrand) en educatieve programma's als ook via actieve verwijzing naar elkaar) en welke doelstellingen er zijn op de iets langere termijn (zoals praktische samenwerking op onderdelen van bedrijfsvoering). Dit wordt in 2021-2024 uitgewerkt en geïmplementeerd.

- Met de Van Eesteren-Fluck & Van Lohuizenstichting is eind 2019 gestart een jaarlijkse bijeenkomst te organiseren rondom studenten die met een beurs een internationale ervaring hebben opgedaan. Deze bijeenkomsten worden in 2020 en in 2021-2024 voorgezet. Aanvullend hierop hebben de besturen van beide stichtingen afgesproken anderen activiteiten, zoals Van Eesterengesprekken en een of meer tentoonstellingen, te gaan organiseren in 2021-2024. Naast dezelfde naamgevers en een structurele subsidiering zal zo de inhoudelijke samenwerking in 2021-2024 uitgebreid worden.
- Het Amsterdam Museum heeft in de afgelopen jaren een eigen locatie in Nieuw-West verkend en werkte, deels ook samen met het Van Eesteren Museum, aan projecten. Met 'Vrouwen van Nieuw-West' (2019) heeft het Amsterdam Museum zich definitief verbonden aan Nieuw-West. In 2020 werken Amsterdam Museum en Van Eesteren Museum samen aan de tentoonstelling 'We built this city on rock & roll', een expo en programma over popidolen en jeugdcultuur. Deze inhoudelijke samenwerking heeft gemeen dat beide culturele instellingen veel affiniteit hebben met en zich sterk profileren op storytelling. Tevens streven beide partijen naar een breed publiek, en zij zien dit het project als een belangrijk middel om met weer andere Amsterdammers in contact te komen en verhalen en collectie op te halen. Daarnaast adviseert de directie van het Amsterdam Museum het Van Eesteren Museum over bedrijfsvoering, conceptontwikkeling rondom tentoonstellingen en communicatie. Dit zal in 2021-2024 gecontinueerd worden.
- Op vlak van storytelling en immaterieel erfgoed gaat het Van Eesteren Museum te rade bij Linda Malherbe van Verhalenhuis Belvédère en Marlous Willemsen, directeur van Imagine IC.
- Voor Ter plekke start in 2020 een pilot in het gebied rondom de Knijptijzerpanden in Slotervaart, samen met Rochdale, gebiedsteam Slotervaart/Slotervaart van Gemeente Amsterdam. Deze panden zijn straks omringd door nieuwbouw, de bewoners wonen feitelijk in een nieuw gebied. Om deze bewoners mee te nemen in de stedelijke ontwikkelingen, gaan we programma maken en in gesprek en samen kijken hoe we de bewoners trots(er) kunnen laten worden op hun leefomgeving. Met Stadgenoot gaan we in gesprek over de Couperusbuurt. Met Natureluur organiseert het Van Eesteren

Museum jaarlijks een aantal vaartochten door kanalen, over de Sloterplas en door de Amsterdamse 'Biesbosch'. Deze samenwerking wordt in 2021-2024 gecontinueerd.

- Met Amsterdam Museum, Monumenten & Archeologie van de gemeente Amsterdam en het Stadsarchief werkt het Van Eesteren Museum samen binnen het educatieprogramma 'Mijn stad' (editie Nieuw-West). Ook ontwikkelen we samen met deze partijen en de Pro Rege school een burgerschapslijn voor de groepen 5-8 in het basisonderwijs.
- Met dezelfde instellingen en Arcam werkt het Van Eesteren Museum voor middelbare scholieren aan het programma 'Bekijk je wijk'. Ook deze samenwerkingen worden tussen 2021-2024 zo veel als mogelijk gecontinueerd en bij voorkeur verder uitgebreid.
- Met Monumenten & Archeologie (gemeente Amsterdam) werkt het Van Eesteren Museum aan een programma over wandkunst van na de Tweede Wereldoorlog ('Spreekende muren'). Hiervoor wordt in 2020 een podcast uitgebracht, die in 2021-2024 actief benut wordt en uitgebreid.
- Met The Beach (Osdorp) zijn in 2019 verkennende gesprekken gevoerd om kleinschalige kunst- en ontwerpprogramma's in buurten van Nieuw-West te organiseren, met de eigen woon- en leefomgeving als onderwerp. Deze verkenning mondt in 2020 uit in een experiment, met als inzet dit vanaf 2021 uit te breiden in Nieuw-West. Daarnaast wordt samengewerkt in het kader van het gangmakersprogramma en het pop-up kindermuseum van The Beach. Voor de programmering vanuit ons café wordt samengewerkt met The Beach en De Wilde Chefs.
- Andere samenwerkingspartners uit Nieuw-West zijn De Meervaart (Meervaart Studio), Broedplaats De Vlucht, CreAmClub, Buurtcamping, Hout- en Meubileringscollege Amsterdam, Urban Resort, Buurtwerkplaats Noorderhof, Hotel Buiten en, direct tegenover ons museum, New Metropolis/Pakhuis de Zwijger. Met deze samenwerkingspartners lopen verkennende gesprekken of zijn in de afgelopen jaren op incidentele basis al samenwerkingsprojecten gedaan.
- Met onder meer met Radio van Deyssel/Frascati, ZID Theater, Stichting VET en Flamenco Biënnale NL werken we samen, verdiepen we levensverhalen van onze vrijwilligers en we bieden onderdak aan voorstellingen met talent uit Nieuw-West of over (personen uit) Nieuw-West, Als voorbeeld: Stichting Vet en Flamenco Biënnale NL initiëren in ons huis een dansproject met contextprogramma over Steffa Wine – Grijs Luchten. Wine kleurde met haar balletstudio en Spaanse danslessen het grijs

bestaan in de jaren 60/ 70 van menig inwoner van de tuinstad Slotermeer (gebaseerd op het boek *Ondanks de zwaartekracht*, van Suzanna Jansen, over architect Van Eesteren en een danseres die zich honderd jaar geleden weigeren neer te leggen bij de zwaarte van het bestaan. Het werken aan de voorstelling in het paviljoen biedt gelegenheid verhalen op te halen onder oud-leerlingen, waaronder choreografe Suzanne Marx.

Kunstenaars en onderzoekers die zich verbinden aan Nieuw-West zijn welkom in het museum. Om enkele voorbeelden te noemen: we tonen het in de buurt gemaakte werk van bijvoorbeeld Pernille Lonstrup of Karlijn van Diepen en stellen ons huis open voor de personen uit de buurt die zij bij hun projecten betrekken. Ook steunen we regisseur/onderzoeker Andrea Bijen bij het ontwikkelen van haar documentaire 'Verhalen & Steen' over stadsidentiteit (in Amsterdam Nieuw-West), een filmproject waarvoor zij zeven jaar lang een deel van Nieuw-West wil documenteren door ons archief, onze collectie en kennis te delen. Dat doen we ook met andere onderzoekers, het museum is tenslotte ook een kennisinstelling.

- Rondom specifieke tentoonstellingen heeft het Van Eesteren Museum in de afgelopen jaren met veel partijen samengewerkt. Het gaat hierbij om inhoudelijke samenwerkingsverbanden en het genereren van financiën, variërend van de Rietveld Academie, de Academie van Bouwkunst, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, de Hoge School van Amsterdam, het College van Rijksadviseurs, Stichting Hoogbouw, het Sandberg Instituut, Het Nieuwe Instituut, TU Delft, Reinwardt Academie tot Universiteit van Amsterdam en Vrije Universiteit. Per project en/of tentoonstelling zoekt het Van Eesteren actief de samenwerking met andere culturele instellingen op. Voor 2020 staan reeds concrete nieuwe samenwerkingsafspraken vast en voor 2021-2024 zal het Van Eesteren Museum deze traditie voortzetten.
- Eenzelfde rijke samenwerkingspraktijk heeft het Van Eesteren de afgelopen jaren opgebouwd met basis- en voorgezet scholen in Nieuw-West.

4.6 Meerjarenonderhoudsplan

Het Van Eesteren Museum is eigenaar van het paviljoen. Dit paviljoen is eind 2017 opgeleverd. Voor het onderhoud (klein onderhoud, installaties en meerjarenonderhoud) is een meerjarenonderhoudsplan opgesteld en is een voorziening in de meerjarenbegroting opgenomen. Het gekozen materiaalgebruik voor het paviljoen, met veel hout, vraagt om extra onderhoud.

Tegelijkertijd is het paviljoen zo recent opgeleverd, dat voor de 2021-2024 de kosten voor groot onderhoud te overzien zijn. Jaarlijks zal het meerjarenonderhoudsplan getoetst worden op actualiteit. Uit ons directe netwerk van bouwende partijen kunnen wij om niet deze kennis krijgen.

5 Diversiteit en inclusiviteit

5.1 Visie en aanpak

Het Van Eesteren Museum bouwde geheel in lijn met de musea en scholen uit de wederopbouwtijd een modern, uitnodigend gebouw: het Van Eesteren Paviljoen. De transparantie van moderne architectuur met veel glas geeft bezoekers de kans zich met de buitenwereld te verbinden en het nodigt passanten en bewoners uit om naar binnen te kijken of te gaan. Het gebouw streeft ernaar, net als de mensen die er werken, open te zijn naar de samenleving. Eenmaal binnen is het er door gebruik van natuurlijk materiaal, waaronder veel hout, warm en gezellig. Het is een huiskamer. Je kunt er even uitblazen, een praatje maken met de vrijwillige museummedewerkers of een kop thee of koffie drinken. Je kunt er ook iets lezen of leren, over de vindingrijkheid van ontwerpers die hebben nagedacht over jouw leefomgeving, en daar kun je ook weer iets van vinden, of over in gesprek. Je hebt er ontmoetingen met anderen. Dat verwarmt je hart en verruimt je geest.

Een museum als een open huis, zo'n plek wil het Van Eesteren Museum zijn. Een thuis aan het einde van de straat, waar je zo even binnen wipt. Of waar je naar toe gaat tijdens speciale middagen of avonden als er iets te vieren valt, de vrijheid bijvoorbeeld op 5 mei, of wanneer er gekookt wordt door ondernemers en bewoners uit de buurt. Voor sommigen is dat eind van de straat net iets te ver, dus komen we ook naar je toe, om ter plekke kennis te maken en verhalen te horen.

Om zo een plek te kunnen zijn, zorgen wij voor een aantal randvoorwaarden. Wij zorgen voor een fysieke en financiële toegankelijkheid, en belangrijker, voor een open houding van allen die bij het museum betrokken zijn. Voor het openstellen van ons hart en ons huis, voor vertrouwen, zodat we uiteindelijk de sleutel van onze voordeur kunnen overhandigen aan diegenen die meerwaarde voor Nieuw-West willen creëren.

5.2 Cultureel divers publiek

Amsterdam is een multi-etnische stad, met hier geboren en getogen Amsterdammers, met import Amsterdammers en Amsterdammers met of zonder migratieachtergrond. De eerste bewoners van de tuinsteden kwamen veelal uit de binnenstad, uit het noordoosten van Nederland (Groningen, Drenthe, Friesland) en uit Nederlands Indië. Door deze pioniers die hier al lange tijd wonen is het Van Eesteren Museum van meet af aan gesteund. Evenals door professionals. Gegeven de niche van het erfgoedonderwerp van het museum is dat in onze ogen niet verwonderlijk.

Om de bezoekersgroep te verbreden is in de afgelopen jaren ingezet op educatie en bijzondere activiteiten om ook anderen over de drempel te halen en mee te doen aan en in ons museum, zoals een lezingenreeks in de godshuizen, waaronder ook moskeeën, het hosten van een iftar, een Indische avond voor de repatrianten die destijds in Slotermeer kwamen wonen, een speciale tour voor visueel beperkten of het organiseren van spelletjes tijdens 24 H Nieuw-West waaraan het hele gezin kan meedoen.

Voor de nieuwkomers in Nieuw-West, waaronder ook veel buitenlandse studenten en expats, streven we naar meertaligheid van de exposities en de website, en we geven rondleidingen in andere taal op verzoek. Of we die verzoeken kunnen honoreren is afhankelijk van de talenkennis van de vrijwilligers, bij de werving en selectie van nieuwe vrijwilligers wordt er daarom rekening gehouden met meertaligheid, al is het geen vereiste.

Voor de komende jaren gaan we een samenwerking aan met een aantal grote partijen die woningen verhuren en verkopen in Nieuw-West; corporaties, maar ook grote beleggers. Ons aanbod zal zijn dat iedereen die in Nieuw-West een nieuwe woning betreft een uitnodiging krijgt om het Van Eesteren Museum te komen bezoeken en zo meer mee te krijgen over ieders woonomgeving in het verleden, heden en toekomst. Hiermee zullen wij een groot en divers publiek bereiken. Om er een getal aan te verbinden, we streven ernaar dat van de uiteindelijke 24.000 bezoekers per jaar in 2024, een derde bereikt is op boven beschreven wijze en door intensivering van educatie (zie hieronder). Om dat SMART te kunnen doen, experimenteren we in 2020 met registratie en telmethodes van onze bezoekers.

Om diverser publiek te trekken en aan ons te binden zetten we in de komende kunstenplanperiode in op intensivering van educatie. Om te beginnen op basisschoolniveau, maar we doen ook projecten met het voortgezet en hoger onderwijs, zoals onder paragraaf 3.2 te lezen

staat. De marketing en communicatie passen we aan, vooral door intensivering van de inzet en omvang van communicatie. Campagnes in de stad en de wijken bijvoorbeeld, ontbraken afgelopen jaren in verband met de beperkte middelen. En door samenwerking met woonaanbieders (corporaties en ontwikkelaars).

5.3 Cultureel diverse organisatie

Het Van Eesteren Museum is ontstaan vanuit betrokkenheid van bewoners, en dat is in beginsel inclusief. Maar die bewoners representeren niet alle groeperingen en nationaliteiten die in Nieuw-West aanwezig zijn. Vanaf 2010 is een vaste kern vrijwilligers met een autochtone achtergrond actief bij het museum. Gender is gelijkelijk verdeeld, en het hele opleidingsspectrum wordt gerepresenteerd, van ongeschoold en VMBO tot WO. Van mensen uit de buurt die zinnig bezig willen zijn en hun trots op hun woonomgeving willen uitdragen tot professionals die graag hun kennis delen en op hun beurt leren van de verfrissende inbreng van geïnteresseerden leken uit de buurt.

Pas recent zijn er enkele vrijwilligers bij gekomen die aansluiten bij de diversiteit van de woonomgeving. Het streven is meer mensen met een niet-westerse achtergrond aan de organisatie te binden. Voor deze groep is vrijwilligerswerk nog niet een algemeen begrip, terwijl het diepgeworteld is in de verenigingscultuur van de Nederlandse samenleving. Dat vormt soms een uitdaging, zo is gebleken toen we bijvoorbeeld aan de slag wilden met vluchtelingen woonachtig in Slotermeer. Die uitdaging gaan we graag aan.

We willen de genoemde doelgroep bereiken door actiever de buurt te betrekken bij ons programma, bijvoorbeeld door inzet van educatieve activiteiten en door met ons café events te organiseren. Of met onze Ter plekke bijeenkomsten, samen met corporaties en Eigenwijken.

In alle geledingen van het museum zijn we gericht op een diverse samenstelling, zo ook bijvoorbeeld in ons bestuur, en in de in 2020 in te stellen Programmaraad. Daarin wordt gestreefd naar een gezonde menging van mannen en vrouwen, leeftijd, achtergrond, kennis, kunden en talenten. Die menging wordt gevarieerder, maar kan nog altijd beter. Dat geldt ook voor de samenstelling van de grote groep vrijwilligers. We zetten daarom in op wat wij noemen divers vaardig en cultureel fluïde zijn. De bereidheid van alle bij het museum betrokkenen de ander open tegemoet te treden, hartelijk te verwelkomen en oprecht geïnteresseerd

te zijn in wat mensen beweegt. Het vermogen nieuwsgierig te blijven, je te blijven verwonderen over kunst en manieren van leven die niet de jouwe zijn.

Om dat te bereiken organiseren we met hulp van ons netwerk (Vrijwilligers Centrale Amsterdam, ZID Theater, Blik op Talent, Hostmanship, etc.) trainingen in gastvrijheid bijvoorbeeld en zijn we gericht op samenwerking met heel verschillende mensen, groepen en instellingen. Kunstenaars, fotografen, schrijvers die werken in Nieuw-West vinden bij ons een plek, evenals de scholieren die voor school een opdracht komen doen.

5.4 Verbinding met onze werkpraktijk

Het Van Eesteren Museum heeft recent het bestuur vernieuwd met een bredere afspiegeling vanuit de samenleving. Tevens zal vanaf 2020 een Programmaraad in het leven geroepen worden dat meehelpt met het inhoudelijk voeden van onze programmering en activiteiten. In deze Programmaraad zullen zitting hebben professionals en non-professionals waaronder bewoners en ondernemers uit Nieuw-West met een multiculturele achtergrond.

Zoals gesteld activeren wij de komende jaren weer het aantal stagiaires, waarbij wij eveneens extra rekening houden met een diverse achtergrond.

In onze sponsorcampagne, met als doel een aantal sponsors met betrokkenheid met Nieuw-West aan ons duurzaam te verbinden, zullen wij als tegenprestatie activiteiten aanbieden die voor hun werknemers aantrekkelijk zijn. Wij hebben een tegenprestatie-programma in voorbereiding waarbij wij ons vooral richten op de jongere werknemers van deze sponsors (De Jonge Van Eesteren).

Bij het verstrekken van opdrachten – voor tentoonstellingen, voor publiciteit, voor onze uitbreiding van onze catering – zullen wij nadrukkelijk aandacht besteden aan een zo divers mogelijk groep van opdrachtnemers.

6. Terugblik

6.1 Missie, visie en doelstellingen vanaf 2017

In de afgelopen tien jaar, sinds de oprichting in het najaar van 2010, heeft het Van Eesteren Museum bewezen een succesvol en door velen gewaardeerd initiatief te zijn. Het museum voelt zich welkom in Nieuw-West, de stad en het land. En andersom ervaren wij van bezoekers en uit de media dat wij van toegevoegde waarde zijn. Hoewel de culturele infrastructuur in Nieuw-West de afgelopen jaren nadrukkelijk groeiend en bloeiend is, moet terugkijkend ook geconstateerd worden dat het Van Eesteren Museum in een stad zo groot als Amersfoort het eerste en vrijwel enige museum is.

Aanvankelijke aanleiding om met een museum te starten, was de constatering dat in een stadsdeel met zo'n grote ruimtelijke en sociale dynamiek en zo'n internationaal vermaarde stedenbouwkundige en architectonische geschiedenis, de kennis over de grondslagen en zijn grondleggers te beperkt is. Daarom heeft het museum, aanvankelijk vanuit het buitenmuseum en snel daarna vanuit een tijdelijk onderkomen in een leegstaand schoolgebouw, professionals en geïnteresseerden informatie gegeven over het nalatenschap van Cornelis van Eesteren, die met het Algemeen Uitbreidingsplan van Amsterdam uit 1935 en met het ontwerp van Nieuw-West toonaangevend is geweest voor de vroeg naoorlogse stedenbouw in Nederland.

Al snel hebben wij onze aanpak verbreed met rondleidingen en educatie. In 2012 werd een museumwoning, geheel ingericht in de stijl van Goed Wonen uit de jaren vijftig, voor het publiek opengesteld. Overigens na een open oproep mede dankzij tal van objecten van bewoners van Nieuw-West.

Het buitenmuseum is uniek: het is in Amsterdam het eerste naoorlogse stadsgezicht dat bescherming geniet, een status die inmiddels ook bij het Rijk erkenning geniet. Niet in de laatste plaats omdat Nieuw-West de grootste stedelijke vernieuwingsopgave in heel Europa is.

In het najaar van 2017 heeft het Van Eesteren een nieuw onderkomen gekregen: het paviljoen aan de Noordoever van Sloterplas. Precies op de locatie die Van Eesteren voor een publieke voorziening in gedachten had en precies op de locatie waar het stadsdeelbestuur een sociaal culturele voorziening ambieerde. Het paviljoen heeft, bewust, een sober multifunctioneel

karakter met een architectonische vormgeving die op een subtiele manier verwijst naar de idealen en vormtaal van de jaren vijftig en zestig.

Met dit paviljoen werd het Van Eesteren Museum meer zichtbaar en had het betere faciliteiten om het palet van activiteiten uit te breiden: van rondleiding tot lezingen, van tentoonstellingen tot debat, van workshops tot verlengde huiskamer waar buurtbewoners en vrijwilligers even een 'bakkie doen'. Dat het paviljoen toegankelijk, laagdrempelig en uitnodigend is, bevestigt architectuurcriticus Bernard Hulsman in het NRC van oktober 2017. Hierin omschrijft hij het paviljoen als een ode aan het optimisme van Nieuw-West.

In de afgelopen jaren waren de doelstellingen op hoofdlijnen als volgt:

- Bijdragen aan de waardering van Nieuw-West als modern woon- en werkgebied
- Verdere ontwikkeling van het museum als platform voor het gesprek over maatschappelijke vraagstukken in relatie tot lokale en regionale ontwikkelingen
- Bevorderen van betrokkenheid van bewoners bij hun woon- en werkomgeving, door kennis over stedelijke ontwikkelingen te delen en historische kwaliteiten en kansen voor verdere ontwikkeling in de toekomst kritisch te bediscussiëren met alle betrokkenen
- Belangstelling wekken voor thema's van het museum bij onderwijsinstellingen
- Professionalisering van de museumorganisatie, toename van het aantal museumbezoekers en medewerkers en verdere toename van de naamsbekendheid
- Nieuwe samenwerkingspartners betrekken

6.2 Realisatie van beleidsvoornemens

Het Van Eesteren Museum is, in een relatief korte periode, een begrip geworden. Opvallend veel bewoners van Nieuw-West hebben 'er wel eens van gehoord'. Onder professionals is het museum bekend. De opening van het paviljoen heeft hieraan een grote bijdrage geleverd. Tegelijkertijd doet de realisatie van zo'n nieuw onderkomen, de verhuizing en inhuizing ook een behoorlijk beroep op de compacte organisatie. Terugkijkend op de periode 2017-2019 constateren wij dan ook dat wij prioriteiten hebben moeten stellen. De focus in de afgelopen twee jaar heeft gelegen op het onderhouden en uitbouwen van onze vrijwilligersorganisatie, een breed palet aan activiteiten en de voorbereiding van museumregistratie. Tevens is het bestuur grotendeels vernieuwd, een programma-raad in de steigers gezet en de samenwerking

en artistieke focus voor 2021-2024 voorbereid.

Met gepaste trots concluderen wij zelf dat veel bereikt is en veel in gang gezet is. De opgave voor 2020 en 2021-2024 ligt nadrukkelijk op het aantrekken van meer publiek, in het belang van bekendheid over de grondslagen en de toekomst van het wonderschone en bijzondere Nieuw-West.

6.3 Organisatorische en financiële ontwikkelingen vanaf 2017

Mede dankzij de inzet van veel vrijwilligers, detachering van de directeur vanuit de gemeente Amsterdam, een actieve en onbezoldigde betrokkenheid van vele anderen (bestuur, comité van aanbeveling) en bovenal twee sponsors die het Van Eesteren Museum vanaf het prille begin ondersteund hebben, is met een relatief bescheiden begroting veel bereikt. Zeker gezien de veelheid van activiteiten, het actieve onderhoud van samenwerking in Nieuw-West en met vele partners daarbuiten, is met een jaarlijkse begroting van zo'n € 250.000 de toon gezet.

6.4 Langetermijninvesteringen vanaf 2017

Tegelijkertijd bereikt het museum minder bezoekers dan mogelijk, waarbij wij op basis van gesprekken en evaluaties constateren dat het bereiken van publiek staat en valt met communicatie en marketing die opvalt en mobiliseert. Er is simpelweg zoveel te doen in Amsterdam, dat de relevantie om bij het Van Eesteren Museum langs te gaan, actief en gericht gecommuniceerd moet worden.

Het huidige bestuur stelt dan ook drie prioriteiten:

- Zorg dat de basis op orde is;
- Investeer in menskracht ten behoeve van blijvend aantrekkelijke activiteiten, het ophalen en brengen van verhalen, communicatie, marketing en educatie;
- Intensiveer de contacten met bewoners, ondernemers en andere geïnteresseerden in Nieuw-West.

In 2019 is daarom, onder meer, een sponsorstrategie voorbereid en het plan opgevat om tussen 2021-2024 in te zetten op het vergroten van de aantrekkingskracht van het paviljoen (beeldentuin, andere horeca), het uitbreiden van museumwoningen en meer 'ter plekke' op locaties in Nieuw-West zijn. Dit moet, in de loop der jaren, tot een verdubbeling van de inkomsten leiden. Daarnaast is de inzet om de verhouding sponsoring – eigen inkomen – subsidies even-

wichtiger te krijgen dan in de afgelopen jaren. Verdubbeling van de vaste staf is gericht met name gericht op communicatie, educatie en marketing. De inkomsten uit tijdelijke projecten zullen niet meer deels aangewend worden voor het dekken van de vaste lasten, maar alleen nog maar benut worden voor verrijking van inhoudelijke activiteiten.

www.vaneesterenmuseum.nl

Noordzijde 31
Amsterdam

Van Eesteren
Museum
Amsterdam

